

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

**СУЧАСНИЙ СТАН,
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ,
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ТА ОБЛІКОВИХ СИСТЕМ**

**Збірник тез доповідей
І Міжнародної науково-практичної конференції**

26 травня 2021 року, м. Харків, Україна

Електронний ресурс

Харків
2021

УДК 33+657(063)

С 91

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ (№ 288 від 7 квітня 2021 р.)

Редакційна колегія:

д-р. екон. наук, проф. Б. В. Самородов (головний редактор);

д-р. екон. наук, проф. Г. М. Азаренкова;

д-р. екон. наук, проф. А. П. Грінько;

к-т. екон. наук, доц. Н. Л. Морозова;

к-т. екон. наук, доц. Р. О. Піскунов;

к-т. пед. наук Н. І. Стяглик.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 6 від 31 травня 2021 р.)*

С 91 Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 26 травня 2021 року) [Електронний ресурс]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. – 1 ел. опт. диск (CD-ROM). – Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа ; ОС Windows 7/10 ; дисковод CD-ROM ; Acrobat Reader 10. - 298 с.

ISBN _____

У збірнику представлені тези доповідей учасників I Міжнародної науково-практичної конференції на загальну тему «Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем».

Для науковців, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів. Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст і оформлення матеріалів несуть автори.

Усі права застережено. Посилання на матеріали обов'язкові.

УДК 33+657(063)

Адреса редколегії:
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4

© Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2021

ISBN _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
V.N. KARAZIN KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY

**CURRENT STATE,
PROBLEMS AND PROSPECTS OF
BUSINESS DEVELOPMENT,
FINANCIAL, CREDIT
AND ACCOUNTING SYSTEMS**

**Collection of abstracts
I International Scientific and Practical Conference**

May 26, 2021, Kharkiv, Ukraine

Electronic resource

Kharkiv
2021

UDC 33 + 657 (063)

C 91

Registration certificate UkrINTEI (№ 288 April 7, 2021)

Editorial board:

Dr. of Econ Sciences, Prof. B.V. Samorodov (editor in chief);

Dr. of Econ. Sciences, Prof. G.M. Azarenkova;

Dr. of Econ. Sciences, Prof. A.P. Grinko;

PhD in Econ. Sciences, Assoc. Prof. N.L. Morozova;

PhD in Econ. Sciences, Assoc. Prof. R.O. Piskunov;

PhD in Pedagogy N.I. Stiaglyk.

*Approved for posting on the Internet by the decision of the Academic Council
in V.N. Karazin Kharkiv National University
(Minutes № ____ of ____ May 2021)*

C 91 Current state, problems and prospects of business development, financial, credit and accounting systems: a collection of abstracts of the I International Scientific and Practical Conference (Ukraine, Kharkiv, May 26, 2021). – Kharkiv: V.N. Karazin KhNU, 2021. – electron. resource. – 1 el. disk (CD-ROM). – Systems. requirements: Pentium-class processor; OC Windows 7/10; CD-ROM drive; Acrobat Reader 10. – 298 p.

ISBN _____

The collection presents abstracts of the participants of the I International Scientific and Practical Conference on the general topic «Current state, problems and prospects of business development, financial, credit and accounting systems.»

For scientists, post-graduate students and students of higher educational institutions. Materials are submitted in the author's edition. The authors are responsible for the content and design of the materials.

All rights reserved. References to materials are required.

UDC 33 + 657 (063)

Editorial board address:
61022, Kharkiv, Svobody Square, 4

© V. N. Karazin Kharkiv National
University, 2021

ISBN _____

Бестужева С.В.

*к. е. н, доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця*

Морозова Н. Л.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
бізнесу та професійних комунікацій
ННІ «Каразінський банківський інститут»
ХНУ імені В.Н. Каразіна*

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ НОВИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

Сучасні реалії розвитку світового політичного та економічного простору характеризується посиленням зовнішніх загроз, обумовлених світовою пандемією, посиленням негативних тенденцій у міжнародному співробітництві через нехтування інтересів міжнародного соціуму та прагнення забезпечити реалізацію власних інтересів. Такий «прагматичний егоїзм» як на міжнародному, так і на макрорівні на сьогодні, на думку авторів, не тільки не прийнятний, а навіть більшою мірою руйнівний. І руйнуються не тільки фундаментальні соціокультурні, політичні, економічні цінності, руйнуються основи системи безпеки світового суспільства у цілому та окремих країн зокрема. І в першу чергу мова йде про значні проблеми у фінансовій безпеці країн, яка є домінантною складовою економічної безпеки.

В контексті фінансової безпеки авторами актуалізується проблема саме боргової безпеки. Численні наукові дослідження [1, 2, 3] свідчать, що на сьогодні під великою загрозою опинилася фінансова, енергетична, зовнішньоекономічна та бюджетно-податкова безпека України. Проте найбільшу загрозу економічній безпеці представляє державний борг, який за січень-лютий 2021 року в еквіваленті в національній валюті склав 2 558,22 млрд. грн. (90,74 млрд. дол. США в еквіваленті в іноземній валюті). Порівняно з попереднім місяцем державний та гарантований державою борг України збільшився у гривневому еквіваленті на 6,34 млрд. грн. та у доларовому еквіваленті на 0,49 млрд. дол. США [6].

Для обґрунтування вибору дієвих заходів з підвищення рівня боргової безпеки України авторами проведено економіко-математичне моделювання оцінки впливу визначених факторів на обсяг державного боргу країни з використанням пакета статистичного аналізу Statgraphics.

Тобто як функція Y було обрано вартісні обсяги державного боргу України за десять років, як фактори були визначені x_1 – виплата відсотків за державним боргом (%), x_2 – середня величина облікових ставок, %, x_3 – дефіцит державного бюджету, (млрд.грн.). Слід зазначити, що вибір авторами факторів повністю корелюється з сучасними проблемними питаннями у борговій сфері (проблеми дефіциту бюджету, сплата боргових зобов'язань, оптимізація процентних ставок). Модель побудована на основі статистичних даних щодо економічного розвитку України за 2010-2020 рр. [4]. За результатами проведеного моделювання отримано множинну регресію з параметрами і відповідними критеріями перевірки значущості параметрів регресії і моделі в цілому. Критерії, що можуть впливати, є x_1 – виплата відсотків за державним боргом (%), x_2 – середня величина облікових ставок, %, x_3 – дефіцит державного бюджету, (млрд.грн.).

Значення коефіцієнта кореляції $R=89,5183$, що свідчить про тісний зв'язок між державним боргом та визначеними факторами, коефіцієнт детермінації у свою чергу $R^2=0,928$ тобто 93% варіації обсягу державного боргу обумовлюється варіацією визначених факторів. Модель можна зобразити таким чином:

$$Y=791,677 + 22,13X_1 - 68,5X_2 \quad (1)$$

Фактичне значення критерію Фішера становить 32,46, а його теоретичне значення $F(0,05; 2; 14) = 3,7$. Порівнявши фактичне і теоретичне значення, можемо з ймовірністю 95 % зробити висновок про статистичну значущість рівняння множинної регресії.

Значення статистики Дарбіона-Уотсона (Durbin-Watson statistic), що дорівнює 2,1 свідчить про відсутність автокореляції. Дана модель може бути використана для прогнозування.

Результати розрахунку t-статистики Стьюдента: $tb_1=0,8138$, $tb_2=-1,542$, $tb_3=-0,113$, в той час, як теоретичне значення $t_{табл}(0,05;14)=1,75$, свідчать про значущість усіх факторів, врахованих в моделі.

Таким чином, економетричний аналіз факторів зміни державного боргу показав, що найбільш впливовими серед них є виплата відсотків за державним боргом (коефіцієнт регресії – 22,13), середня величина облікових ставок (коефіцієнт регресії – 68,5).

Отже, із збільшенням вартості на 1 млрд. грн. дефіциту державного бюджету, обсяг державного боргу збільшиться на 0,5 млн. грн., а зі збільшенням виплати відсотків за державним боргом на 1 млрд. грн. обсяг державного боргу зменшиться на 5,59 млн. грн..

Нагальність зміцнення системи фінансової безпеки в Україні обумовлюється існуючими недоліками у фінансово-економічній сфері, а саме: розладом фінансів держави, місцевого самоврядування та приватних

підприємницьких структур, що, зокрема, проявляється в недосконалості міжбюджетних відносин та дефіцитності бюджетів усіх рівнів; втратою внутрішньої і зовнішньої платоспроможності, яка загрожує банкрутством; послабленням контролю у сфері розрахунків між економічними агентами; загостренням кризи платіжної системи; нерозвиненістю фондового ринку; домінуванням негрошових відносин в економіці; «втечею» національного капіталу за кордон; втратою довіри населення до національної грошової одиниці, фінансових інституцій [1, с. 385].

Тому, на думку авторів, для підвищення рівня фінансової безпеки необхідно здійснювати постійний моніторинг індикаторів, а саме: дефіцит державного бюджету; ступінь доларизації; облікова ставка НБУ; валютний курс; частка податків у вартісному обсязі валового внутрішнього продукту (ВВП); рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет (сукупність державного та місцевих бюджетів).

У цілому ж основним завданням держави в контексті забезпечення фінансової безпеки є, насамперед, формування адекватного сучасним реаліям національного та міжнародного економічного розвитку нормативно-правового середовища й інституційної інфраструктури, які б стимулювали не залучення зовнішньої «фінансової допомоги» у формі кредитів, а підвищували б рівень інноваційної привабливості економіки та сприяли залученню іноземного капіталу.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Економічна безпека: навч. посіб. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. З. С. Варналія / З. С. Варналій . Київ : Знання, 2009. 647 с.
2. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : моногр. за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі. Київ : КНТЕУ, 2010. 717 с.
3. Національна економічна безпека [Текст] : навч. посіб. за ред. д-ра екон. наук, проф., засл. економіста України А. І. Сухорукова. Житомир: Рута, 2010. 383 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 17.03.2021р.)
5. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://www.bank.gov.ua>. (дата звернення 17.03.2021р.)
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <https://minfin.com.ua/ua>(дата звернення 17.03.2021р.)